

Budeme tam, dokud nás budete potřebovat

31.8.2010 Liberecký deník str. 6 Publicistika

JANA ŠVECOVÁ

Při bleskových povodních nasadila armáda na pomoc lidem téměř osm stovek mužů. S čím se potýkali, řekl v rozhovoru pro Deník velitel Krajského velitelství v Liberci plukovník Josef Kulovaný.

* Vybavují se vám dnes, čtvrtý týden po ničivé povodni, kterou nikdo nečekal, první hodiny?

V sobotu kolem jedenácté dopoledne jsme dostali první zprávy od libereckých chemiků a z veterinární základny na Grabštejně, že začínají velké problémy a bude zřejmě třeba použít těžkou techniku. Během několika málo hodin byli na místě také vrtulníky z Kbel a večer už dorazila obojživelná technika (obojživelné pásové vozidlo PTS, pozn. redakce) ženijní jednotky. Ty se dostanou díky pásům téměř všude, i na vodu, hodně se do nich naloží. Bylo potřeba zasahovat ve Višňové a byla místa, kam třeba kvůli stromům či elektrickému vedení vrtulníky nemohly.

* Ve zpravodajství zaznívalo, že na pomoc přijeli vojáci, co všechno má vlastně armáda při podobných katastrofách na starosti?

Armáda tvoří doplňující složku integrovaného záchranného systému. Bez ohledu na specializaci vojáci pomáhali bezprostředně při záchraně lidských životů, postupně se pomoc přesunula na záchranu majetků, domovů, lidí. Byli zkrátka tam, kde je potřebovali lidé i starostové jednotlivých obcí. Teď je jejich úloha při stavbě mostů, čištění zanešených koryt a odvozu ohromného množství odpadu, sutin, nečistot na příslušné skládky.

* Kdo vlastně v takové chvíli velí? Na místě byli profesionální jednotky hasičů, policie a armády. Kdo má hlavní slovo?

Při takovýchto katastrofách má rozhodující slovo hlavní složka integrovaného záchranného systému – hasičský záchranný sbor. Pokud je rozsah pohromy takový, že není technicky ani fyzicky možné při plném nasazení katastrofu zvládnout, požádá o pomoc Ministerstvo obrany ČR. To pak na základě speciálního plánu vysílá na pomoc vojsko. HZS rozdělí oblast postiženou katastrofou na jednotlivé sektory, v nichž se ujímá v součinnosti se starostou obce velení a koordinují ostatní složky. Včetně armády, která tumásvého velitele.

* V podstatě takový malý krizový štáb?

Přesně tak. Velitel profesionálních hasičů reaguje na potřeby obce podle pokynů starosty. K ruce mu je pak velitel příslušného vojenského útvaru. Jednodušší situace byla ve městech, kde starostovi pomáhá přeci jen větší úřad, další lidé. V malých obcích, kde to leží na jednom člověku,, byla situace mnohem těžší.

* Zúčastnily se zásahu v postižených oblastech i ženy?

Samozřejmě. Přesné číslo vám teď neřeknu, ale ženy jsou nedílnou součástí profesionální armády a pokud jednotka dostala rozkaz, tak se to týkalo všech bez ohledu na personální složení. Všichni museli plnit své úkoly.

* Vnímali je lidé jako někoho, kdo je spíš v jejich těžké situaci pochopí, komu se mohou svěřit, nahrazovaly ženy třeba v prvních dnech psychology?

Myslím si, že to takhle asi nikdo nevnímal. Možná, že na někoho mohly působit uklidňujícím dojmem, ale v kontextu celé tragédie lidé nerozlišovali, jestli je to voják muž nebo žena. Důležitá pro ně byla pomoc, podaná ruka.

* Které konkrétní jednotky a specialisté byli a stále ještě jsou u zásahu.

Byli tam příslušníci 31. chemické brigády z Liberce, vojáci z Veterinární základny z Chotyně, 7. mechanizovaná brigáda, letecká brigáda Kbely, ženijní brigáda z Bechyně, záchranáři z Rakovníka a 4. brigáda rychlého nasazení z Žatce. Ti všichni pak působili v rámci tzv. Úkolového seskupení pod velením plukovníka Miroslava Knoppa z liberecké brigády a jeho štábu .

* Konkrétně tuto poslední si z pohledu úplného laika představuji jako zásahovou jednotku, jakousi „UNRU“, jaká byla její funkce?

Jak už jsem říkal, pomáhali tam, kde bylo potřeba. Jinak je to skutečně elitní jednotka. Vojáci cvičení v zahraničních misích, kteří jsou ve válečném konfliktu v přímém styku s nepřitelem.

* Dá se srovnávat zkušenost z povodní v roce 1997 nebo 2002, kde jste zasahovali ve středních Čechách?

Těch prvních jsem se přímo nezúčastnil, nemohu je popsat z přímé zkušenosti, v roce 2002 jsem byl při zásahu přímo v Praze. Ta situace byla naprosto rozdílná. Nemyslím, že by lidé na tom nebyli hůř. Ti, co přišli o všechno, vnímají tu katastrofu naprosto stejně, ale přeci jen tam přicházela voda pomaleji. Nešlo bezprostředně o lidské životy, jako tady. Vždyť jen v prvních hodinách vojenské vrtulníky zachránili 99 lidí ! Bylo to strašně rychlé.

* Dá se rozsah katastrofy porovnat třeba se situací po válečném konfliktu. Alespoň na některých místech to vypadalo jako ve válce...

S válečným konfliktem se to určitě srovnávat nedá. To rozhodně ne. Ani rozsahem nejde o něco takového jako třeba v Pákistánu, ale to je velice subjektivní pohled. Lidi, kteří zachránili holý život, kteří přišli o domovy, skutečně o všechno, budou situaci těžko situaci chápat z globálního pohledu.

* Co bude na místech zničených povodněmi teď?

Máte na mysli, že se armáda pomalu odsouvá a lidé mají pocit, že tam zůstanou sami? Pokud bude potřeba, může armáda na základě rozhodnutí vlády povolát do ohrožené oblasti až tisícovku vojáků. A mohou tam zůstat až do konce září. Tedy ještě poté, co skončí stav ohrožení, který hejtman Libereckého kraje vyhlásil do 5. září. Situace se pomalu stabilizuje. Prioritou profesionální armády je obrana země a účast v zahraničních misích. Vojáci na místech zůstávají, ale už jich není potřeba tolik, jako v prvních dnech. V rámci rotace nahrazují své kolegy, kteří byli nasazeni během bezprostředního ohrožení, specialisté. Určitě zůstávají ženijní jednotky.

* Na nové mosty čekají lidé, jak na smilování. Kolik jste jich už stačili postavit?

Celkem čtrnáct v Libereckéma další dva v Ústeckém kraji. Jestli budou potřeba další, ukáží výpočty statiků a požadavky starostů. Nejde to ale tak rychle, jak by si lidé přáli. Výstavbě předchází určitá technická procedura – projektová dokumentace, geodetické zaměření... **Na konstrukci mostů se podílejí i ženijní specialisté z Univerzity obrany v Brně.**

* Kdo mosty či mostní provizoria platí?

Hrazeny jsou ze státních hmotných rezerv, takže stát. Jde o první tři roky, pak z nich obce platí určitý pronájem.

* Situace při takových zásazích je nesmírně vyčerpávající jak psychicky, tak fyzicky. Čím vojáky motivujete?

Motivovat je nemusíme. Tváří v tvář tragédii jsme je museli naopak trochu brzdit, aby nezapomínali, že jde i o jejich zdraví a životy, aby nedošlo k poranění, aby věděli, že je potřeba dodržovat i nějakou bezpečnost práce. Setkávali jsme se i s tím, že se hlásili vojáci, kteří nebyli povoláni rozkazem, abychom je vzali na pomoc.

* A co vy sám? Jste členem krizového štábu Libereckého kraje, který v prvních dnech zasedal dvakrát denně. Rozhodoval o zásazích, koordinoval, vysílal pomoc, vše bylo velmi hektické, rozhodnutí musela padat rychle, šlo o životy. Spal jste vůbec?

Tak první noc samozřejmě nic, další taky, pak pár hodin v křesle, to už byla nutnost. Ale to je při takové situaci běžné. Proboha já nejsem žádný hrdina! Ve srovnání s tím, co si prožili tamní lidé, je naše práce jen určitým minimem, kterým snad můžeme pomoci zmírnit následky téhle pohromy.

„Ve srovnání s tím, co si při bleskových povodních na Frýdlantsku a Hrádecku prožili tamní lidé, je naše práce jen určitým minimem, kterým snad můžeme trochu pomoci zmírnit následky téhle pohromy.“ Plk. Ing. Josef Kulovaný, ředitel Krajského vojenského velitelství Armády ČR v Liberci.

Foto popis | ARMÁDA zasahovala hned v prvních hodinách. Na snímku ředitel Krajského vojenského velitelství Liberec plukovník Josef Kulovaný (vlevo) a náčelník Generálního štábu Armády České republiky armádní generál Ing. Vlastimil Pícek.

Foto autor | Foto/archiv Armády ČR Jiří Langer

Foto popis | CHEMICI, JEDNOTKA RYCHLÉHO NAsAZENÍ, ZÁCHRANÁŘI, ALE HLAVNĚ ŽENISTÉ. Celkem čtrnáct mostů vystavěli příslušníci ženijní jednotky z Bechyně. Výstavbě předcházela nejen demontáž zbytků stržených staveb, ale i složitá příprava projektů.

Foto autor | Foto/Deník : Jan Škvára

Foto popis | ARMÁDNÍ ZDRAVOTNICE. Strážmistr Rybenská a poručík Veselá procházely Raspenavou, dům od domu hledaly drobná i větší zranění, kterým lidé nevěnovali pozornost nebo na to neměli čas.

Foto autor | Foto/Deník Jan Škvára

Foto popis | MOST V CHRSTAVĚ. Jednou z klíčových akcí armády v povodňové oblasti byla výstavba mostu v Chrastavě, který nahradil původní secesní z roku 1907.

Foto autor | Foto/Deník Jan Škvára